

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; večerke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

V torek,

četrtak in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto . . . 7 for. 50 kr.
„ pol leta . . . 3 „ 70 „
„ četrt leta . . . 2 „ — „
„ mesec . . . — „ 70 „

Po pošti:

Za celo leto . . . 9 for. 50 kr.
„ pol leta . . . 4 „ 80 „
„ četrt leta . . . 2 „ — „
„ mesec . . . — „ 90 „

Št. 30.

V Celovcu v torek 12. marca 1867.

Tečaj III.

Bratom Kranjcem!

Od Drave 6. marca.

Vaš deželni zbor, v katerem so zborovali Vaši najboljši sinovi, je razpuščen, ker so poslanci Vaši si prizadevali ohraniti staroslavnu vojvodstvu Kranjskemu politično veljavnost. Nove volitve so zopet razpisane, — stojte trdno kakor skale Vašega Triglava in složno volite zopet svoje dosedanje poslance, naj svet zve, da je mišljenje Vaših poslancev tudi Vaše mišljenje. Huda bode vojska, zoprniki si bodo prizadevali Vas plašiti, strahovati, črnili bodo dosedanje poslance, — ne verjemite pa tem najetim klatežem, kateri bodo hodili od vasi do vasi in Vam priporočevali ali tujce ali odpadnike. Mi Štajerci, Vaši sosede, kateri Vašo deželo in Vaše ljudi dobro poznamo, ne poznamo pripravniših, pravičnejših mož za deželni zbor, kakor so dosedanja Vaši poslanci. Gre se pa pri tej volitvi za velike reči! Rešite se politične smrti; ako sebe otmete, ste tudi nas slovenske Štajerce oteli! Pokažite, da ste vredni potomci prededov svojih, ki so Turke pobijali. Torej složno volite zopet svoje dosedanje poslance!

Vsak domoljub naj stoji na svojem mestu. Ne bojte se nikogar, ne kozlička ne škrička. Božja pomoč!

Adresina debata v kranjskem dež. zboru.

Prinesel je „Slovenec“ od besede do besede addresso, ktero je kranjski dež. zbor sklenil poslati presvitlemu cesarju, pa tudi cesarski patent, po katerem se kr. dež. zbor razpusti in se nove volitve razpišejo.

Imenitna in mikavna je tudi debata o tej zadevi; zatorej jo naznanjamo, kakor jo najdemo popisano v poslednjih „Novicah“.

Po zaslišani adresi se začne razgovor.

Poslanec Dežman prvi poprime besedo ter pravi v imenu 10 velikih posestnikov, da se ne bodo udeležili adresine obravnave deloma zato ne, ker nobeden izmed njih ni bil voljen v dotični odbor, deloma zato ne, ker jim je sporočilo zborovo propozno, še kasneje pa adresa došla v prevdarek. Po takem se manjšina zborova ne more dobro pripravljena spustiti z narodno večino v parlamentarno borbo in bila bi to le senčna borba. On in njegovi prijatli se držijo februarске ustave. Predlogi odborovi po pristavkih in pridržkih zavarovani nasvetniki so zoper §. 15., po katerem noben poslanec ne sme napotka (inštrukcije) jemati od volilcev svojih.

Na to poprime dr. Toman besedo in govori tako:

Govornik velikih posestnikov je dal v imenu svojem in v imenu velikih posestnikov razjasnenje ali besedo o tem, kako da stojijo veliki posestniki nasproti preponižni adresi, ktero je nasetoval izvoljeni odbor. Rekel je od začetka, da se veliki posestniki hočejo zdržati vsega premišljevanja o tej adresi, in vendar je drugi del njegovega govora bilo le premišljevanje. Ta del je bil

namreč ugovor zoper addresso našo in sicer tak, ki podtika adresi naši druge misli, kakor so v njej izrečene, in edino to sili mene, da v imenu rodoljubov in političnih prijateljev spregovorim pustivši gospodu poročevalcu še zadnji govor.

Meni se zdi, da ni prav spodobno in prilično, o malenkostih govoriti, katerim so bile namenjene prve besede gospoda predgovornika. Važnost adrese je taka, da mi skoraj ne pripušča odgovoriti na besede, ktere so bile izrečene zastran tega, da se večina ne obnaša proti manjini tako, kakor bi ona pričakovala; vendar naj mi bode malo besedic o tem dovoljenih. Mi se vsi še dobro spominjamo, kako se je v tej hiši takrat, kadar so bile druge adrese od druge stranke predložene in pretresovane, godilo tadajšnji manjini, koliko so se takrat oni, ki so imeli večino, ozirali na našo manjino, ktera je vendar vse drugače stala, kakor stoji današnja manjina, ker obsegala je poslance skoraj vseh deželnih občin, mest in trgov; ali vendar manjina tadajšnja večini ni očitala nobene krivice, in jaz mislim, da tudi sedanja manjina ne more tega storiti, ker, gospoda moja, v parlamentarnem življenji vsak, kateri ima večino, mora jo tudi rabiti. Jaz še enkrat ponavljam, da bomo mi večino svojo zmirom rabili, ali zmirom le na korist domovine naše, naroda našega in na povzdigo cesarstva neobhodno nam potrebnega. (Živio! Dobro!)

Na to, kar je rekel gospod predgovornik zastran tega, kako se je adresa rodila, moram odgovoriti, da je adresa res bila od udov odbora vsestransko pretehtovana, da smo nazadnje to zadeli, kar je edino našej domovini in našemu narodu na korist in kar tudi pred visokim pre-

za slovenske časnike, vendar najlepši je životopis njegovega součenca prezkodaj umerlega domoljubnega bogoslovca g. F. Jazbeca v „Drobtinica“h. Že v tretjem letu je bil France Žličar posvečen za mašnika in sicer v rojstni svoji fari sv. Jurja pod Rifnikom 31. avgusta 1862. Bil je rajni Žličar zadnji posvečenec Slomšekov, ker črez tri tedne po posvečevanju nam je božja previdnost vzela srčnega višega pastirja in najblazenejšega domoljuba. Rajni škof Slomšek so namenili bogoslovca Žličarja po doveršenih bogoslovskih študijah na Dunaj v više duhovno izobraževališče poslati, njihov naslednik pa so slovensko čutečega mladega duhovnika, kateri je imel serce in um na pravem mestu, poslali pastirovat v vitanjsko faro. Zelo je to pobilo bogato obdarjenega mladega duhovnika, vendar moder človek zna tudi prenesti preziranje, in tako se je tudi naš Francè sprijaznil z višim poveljem. Iz Vitanj je bil Žličar prestavljen na visoko faro Kalobsko, kjer preoster zrak in težavna pota po strmih hribih so zdravju njegovemu močno škodovala. Na svojo prošnjo je bil prestavljen na ložjo faro braslovsko, kjer je goreče delal za vero in domovino, in veselilo je njegove prijatelje, ko so se prepričali, da se njegov duh zopet okrepuje, Žličar je zopet začel delovati na polji slovenskega slovstva. Njegovi članki v Geršakovi „Citavnici“ „o duhu narodnih pesem slovanskih“

bodo zmirom pričevali učenost rajncega in njegovo estetično izobraženost. Vendar paje zdravje njegovo začelo zopet hirati, in moral se stopiti v začasni pokoj. Preselil se je k svojemu duhovnemu očetu in velikemu dobrotniku, blagemu g. Francetu Gorniku farmeštru v Slivnici blizo svojega rojstnega doma. 6. marca smo izročili truplo, v katerem je prebivala „anima candida“, materi črni zemlji. Kraj groba sta plakala žalostna oče in mati. Spremilo je sprevid 12 duhovnikov. Občesposstovani šmarski g. dekan Martin Ivanc so govorili poslednje slovo o življenji in delovanji ranjcega. Gotovo 4000 ljudi se je zbralo k pogrebščini, in vsakega oko se je solzilo zaradi zgube še tako mladega in nadepolnega duhovnika in zvestega sina slovenskega. Duhovni prijatelji in tovarši so mu zapeli nadgrobnico, in ravno, ko so odpeli slednjo vrstico:

Z Bogom France dragi,
Tu počivaj zdaj,
Pokoj sladki blagi
Te obdaja naj,
Žalost mine, pride čas,
Spet se snidemo,
Tam ločitva več ne bo
Razkrušila nas.

je solnce, ktero je ta dan mrknilo, pomolilo svoje lice in milo zasijalo na grob dragega nam domorodca.

6. marca.

P. Ringalt.

Besednik

G. Francè Žličar. †

(Posmrtni popis.)

Naj ima v „Slovencu“ častitljiv spominček goreč Slovenec, ktere ga smo danes z veliko žalostjo pokopali. Francè Žličar, kaplan braslovski, priden duhovnik, vnet domoljub, nadepolen pisatelj slovenski ni več med nami. Že blizo leto dni je bolehal, 4. marca pa boleznii podlegel. Rojen je bil 23. septembra 1839 v šentjurskem trzi pod Rifnikom. Latinske šole je dovršil v Celji, in je bil pitomec Maksimilijanišča. Izvrsten učenec je bil ljubimec učiteljev in veselje svojih součencev. Že na gimnaziji se je pridno izurjal v slovenščini in je bil vrednik slovenskega pisanega tednika, v ktere ga je pisala učeča se mladina. Njegovi sestavki v vezani in nevezani besedi so bili zmirom najizvrstniši. Po dovršenih latinskih šolah je stopil v duhovno semenišče v Mariboru. Tudi tukaj se je izvrstno učil in postal ljubimec preljubega nam rajnega knezoškofa Antona Martina Slomškega. Zraven študij svojega poklica se je tudi učil marljivo slovanskih narečij, ktera je vse dobro umel. Marsikteri lep članek je njegovo gladko pero spisalo

stolom presvetlega našega Cesarja v obliki preponižne adrese kakor željo naroda, kateri nas je izvolil, izreči moremo.

Ako misli gospod predgovornik, da bi borba proti naši adresi bila le senčna borba, moram jaz reči, da ga razumeti ne morem. Ako on ima kaj temeljitega izreči zoper našo adresno, naj izreče, naj to razjasni, in jaz mislim, da mnenje slavnih članov manjine, ako je resnično in temeljito, na vsaki način bode našlo nekako veljavo; konečno veljavo pa bode doseglo ono, kar bo deželni zbor na zadnje potrdil. Kar zadene to, da bi bila adresa prišla prepozno v roke poslancev, ni bilo od naše strani nobene volje, prikrajsati pravice velikim posestnikom, in vzeti jim moč, da ne bi mogli svojega protimnenja razodeti. Jaz mislim, da je važna ta stvar, o kateri se naše mnenje razlikuje od mnenja gospoda predgovornika velikih posestnikov, jasna pa tudi gospodom velikim posestnikom tako, da jo vsaki med nami v vsakem trenutku po svoji glavi in po svojem srcu razsoditi more, in najmanj bi bil jaz pričakoval od gospoda Dežmana, da on ni na to pripravljen. Gospoda moja! To ni boj nov, to je samo nadaljevanje tistega boja, kateri se je že večkrat bil v tej hiši. Mi stojimo na svojem temelji, nasprotna stranka pa stoji na svojem. Naš temelj je ta, da vsi narodi morajo doseči svoje pravice, ktere so jim zagotovljene v diplomah od 20. oktobra leta 1860.; naš temelj je patent od 20. septembra, ki pravico ustanovljenja deželnih zborov prihraneva. Teh pravic se mi držimo in jaz mislim, da nam beseda samega presv. našega Cesarja daje pravico, boriti se proti temu, da bi se naša narodnost, da bi se vse narodnosti in pravice deželnih zborov na tej strani Litave vtopile v nekej Cislajtani, ker le poskušnja na to bi bila že največa nevarnost za Avstrijo. Zoper to bomo zmirom stali, in o tem mislim, da nam je dovoljeno, vsaj prošnje pokladati. Mi se držimo pri tem cesarske besede; mi vemo, da Avstrija zamore ostati mogočna in srečna: to pa le samo, ako se v Avstriji vse različne državne razmere in pravice pripoznavajo, ako se vsem narodom enake pravice podeli, ako se historična prava z narodnimi pogodé, in ako se vse te moči zvežejo v eni sredi. To pa ni samo potrebno, ampak tudi mogoče.

Gospoda moja! To je naše prepričanje, kterega se držimo in to v prošnji predlagamo presvetlemu našemu Cesarju. Mi smo se odrekli svojemu pravu, ter samo prosimo, ako ravno bi mogli zahtevati, in jaz upam, da bode presvetli Cesar uslišal našo prošnjo, če bi mu ravno vlada drugače nasvetovala. Ako bi pa tej prošnji sovražna nam vlada nasproti stala, tako da se ne bi uslišala, mi na vsaki način moremo reči, da smo spolnili dolžnost, ktero smo imeli do ustave, do cesarstva in do naših volilcev. (Živahna pohvala gg. poslancev in poslušalcev.)

Za dr. Tomanom poprime Njih eksc. cesarski namestnik besedo in pravi, da stališče vladno zastran volitev v državni zbor je natanko zaznamovano v ministerskem odpisu. Ustavo je bilo treba ustaviti, ker brez tega ne bila bi mogoča bila poravnava z Ogrji; zdaj je poravnava gotova, tedaj odpade to, kar je ustavo ustavilo. Kakor danes reči stojé, niso stale 1861. leta. Na 18. marca sklicanemu državnemu zboru se bo predložila poravnava ogerska, pa tudi premembe ustave pridejo v obravnavo. Vlada noče kratiti zboru, da prostovoljno pritrudi, kar se mu predloži. Pred vsem je treba notranjega miru, da se more krepko razvijati ustavno življenje. Odbor zboru nasvetuje, naj zavaruje svoje pravice in naj Njih Veličanstvu to pové v posebnem pismu. Ko cesarski gospod namestnik razlaga, da je zdaj skli-

cani državni zbor popolnoma ustaven, in da deželno samoupravo se more samo po državnem zboru razširiti, pride na to, da po §. 15. državne ustave se ne sme nobenemu poslancu kako sporočilo (instrukcija) dati, v adresi izrečeni ugovori bi pa morali biti vodilo poslancu, tedaj je tako postopanje zoper postavo. Naposled nasvetuje cesarski namestnik, naj deželni zbor brez ugovorov in brez pisma na cesarja voli poslance.

Na to poprime prvomestnik odborov bar. Šlojsnig besedo in se čudi, kako je to, da je cesarski namestnik ne davno na istem mestu rekel, da postavniki zastopniki so deželni zbori; mi se zvestvo držimo tega pravila, in vendar se nam danes nepostavnost očita. On želi, naj se za malo časa prestane.

Ko se čez ¼ ure zopet začne, poročevalec dr. Bleiweis tako-le govori:

Kar bodem govoril sedaj, vse govorim v imenu odborovem.

Besede, ki smo jih čuli iz ust Njih ekscelencije cesarskega namestnika, tako so važne, da potrebujejo resne preiskave. Odbor pred vsem misli, da se mi in Njih ekscelencija nismo prav razumeli. Cesarski gospod namestnik trdi, da hočemo voliti le „mit Rechtsverwahrungen und Vorbehalten;“ jaz pa v imenu odbora odločno rečem, da volimo nepogojno, „unbedingt“, brez „Rechtsverwahrungen“, brez „Vorbehalte“. To bom dokazal.

Morebiti da so spotakljive besede sporočila, in sicer te-le: „Vendar s pravnimi zabranami in pridržki pošlje poslance v državni zbor.“ S temi besedami nismo drugega hotli reči, kakor to, da branimo Cesarjeva pisma, namreč prevažna tri pisma: oktobersko diplomu, februarski statut in septemberski manifest, in da se trdno držimo téh treh Cesarjevih pisem. Da je to naša misel bila, kaže sporočilo samo; zakaj ne predgovor odločuje, ampak to, kar odbor nasvetuje v predlogih: prvič to, da naj se adresa potrdi, drugič to, naj jo deželni glavar na dostojnej poti izroči Nj. Veličanstvu, in tretjič to, naj se brez odlašanja (tedaj — brez protesta, — brez „vorbehaltov“, — brez „rechtsverwahrungen“) voli po ustavi odmerjeno število poslancev v državni zbor. Ako pa vendar slavni cesarski gospod namestnik misli, da se one male besedice morejo drugače tolmačiti, sem pooblasten po odboru, da izrečem po njegovem privoljenju, naj se čisto izbrišejo tiste besede, ker volja nas je po besedah v adresi rečenih, da volimo brez „rechtsverwahrungen“, brez „vorbehaltov“, in da instrukcije nobene svojim poslancem ne dajemo. Jedro adrese je le-to — in posebno prosim cesarskega namestnika, da blagovoli te besede prevdariti — jedro, pravim, adrese je to: da 1. se trdno držimo Cesarjevih pisem, 2. da prosimo Njih Veličanstvo, in 3. da volimo nepogojno. Adresa razločno povdarja na svojem mestu to. Zato se mi čudno zdi to, da smo mogli besede slišati iz ust cesarskega gospoda namestnika, da tako postopaje ravnamo „ungesetzlich“ (nepostavno). Ali mar nismo poklicani, ali mar nimamo oblasti, da svoje misli in svoje želje na tem mestu odkritosrečno razodevamo? Kako da se mora ravno nam to očitati! Ko je prišel cesarski manifest od 20. septembra 1865. leta, in se je vendar drznila neka stranka te hiše nasprotovati mu, takrat ni bilo slišati nobene besede, da je to nepostavno, čeravno je bil manifest cesarjev; zdaj pa nam se to očita, ko imamo le ministersk odpis proti sebi in čeravno gremo na Dunaj; ali mar ima to nepostavno biti, da gremo s prošnjo do Njih Veličanstva, da Ono sliši, kaj naš zbor o ministerskem odpisu misli? (Živio! Dobro!)

Gospoda moja! Na to, kar je gospod cesarski namestnik rekel, da na Ogorskem

je stvar že gotova, da je tedaj polovica Avstrije v redu in da gre zdaj za drugo polovico, rečem samo to-le: V ministerskem reškriptu beremo te-le besede: „Seit einer langen Reihe von Jahren krankte der konstitutionelle Organismus in Oesterreich.“ Ker tedaj po takem vlada sama prevedi, da državna ustava boleha, treba je zdravnikov. Ogorski zdravniki so svojo reč storili, prav za prav deželni zbor ogorski še ne, ampak le komisija od šestdeset in sedmih je nasvetovala, kako bi se za-nje Avstrija dala ozdraviti. Kako — vprašam — da bi nam drugim ne bilo dopuščeno, tudi ozdravljati bolešno Avstrijo! Avstrija boleha, to je, žalibog! gotovo; in jaz, kakor zdravnik, pravim, da se bolezen le takrat more ozdraviti, kadar zdravnik prvič spozná bolezen, pa drugič tudi organizem ali naturo bolnika pozná. Tisti gospod, ki zdaj krmilo avstrijske vlade v rokah svojih drži — rad verjamem, da je bistra glava, da je skušen državnik, rad verjamem tedaj, da je bolezen spoznal; ali pa on naturo ali organizem različnih avstrijskih narodov pozná, o tem močno dvomim; kakor se tedaj pri zdravljenju težke bolezni pokliče več zdravnikov v konzilium, tako je treba tudi pri bolni Avstriji. Pravi zdravniki morejo pa le biti deželni zastopniki, kateri poznajo organizem svoje dežele. Pravo je tedaj, ako deželni zbori Nj. Veličanstvu presvetlemu Cesarju svoje misli razodenejo, in za to imajo po §. 19. deželne ustave tudi pravico, — ako Ga prosijo, da milostno usliši to, kar zastopniki narodov pred Njegov prestol prinesejo. Zato takošne adrese, to je prošnje, do Nj. Veličanstva še nikdar niso bile zabranjene; ako bi bilo tako, tedaj pa neha Avstrija biti ustavna in goli absolutizem je gotov! (Dobro! Živio!) Avstrija je pa še ustavna, in jaz verujem, da bode ustavna tudi ostala, ter zato se nam ne more braniti, da svojih misli ne bi izrekli v preponižni prošnji.

Tako misli odbor; tako mislijo vsi prijatli, ki za odborom stojijo. Tedaj še enkrat ponavljam, da volitev naša je brezpogojna, „unbedingt“, brez „Rechtsverwahrungen“, in da brez odlašanja volimo državne poslance iz deželnega zbora. (Dobro, živio!)

Zbora predsednik po končani občni debati praša poročevalca: ali želi v adresi ali v predlogih sporočila odborovega kake premembe?

Na to odgovori poročevalec dr. Bleiweis tako-le:

V predlogih sporočila ni nič premeniti, ker v njih ne stoji nič tacega, kar bi ustavnim vladni moglo biti spotikljivo. V adresi tudi ni besedice o „Rechtsverwahrungen“, „Vorbehalt“ ali o pogojih; adresa edino samo je prošnja, po temeljitih razlogih podpirana. Vpira se posebno na to, da gleda nazaj, kaj je bilo, in da gleda v prihodnost, kaj da bode! Ako je cesarskemu gospodu namestniku v predgovoru sporočila ta pasus „vendar s pravnimi zabranami in pravnimi pridržki pošlje poslance v državni zbor“ spotikljiv, tedaj rečem v imenu odborovem, da on privoli v to, da se izpusti.

Potem se je glasovalo, kdo je za to, da se pismo pošlje Njih Veličanstvu, in kdo ne.

Za adreso so glasovali: grof Barbo, dr. Bleiweis, dr. Costa, Debevec, vitez Gariboldi, Grabrijan, Horak, dr. Klum, prošt Kos, Koren, P. Kozler, Kramarič, Pintar, dr. Prevec, L. Ravnikar, Santo Treo, baron Šlojsnig, Sovan, Svetec, Tavčar, Fid. Terpinec, dekan Toman, dr. Toman, bar. Zois. — Zoper njo, sta glasovala vit. Höffern in dež. glavar pl. Wurzbach. — Glasovanja se je zdržalo vseh 9 zastopnikov velikega posestva.

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Nove volitve; srečni Madjari; rogoví dvalizma; hervaško prašanje.) Mi koroški Slovenci smo propadli pri volitvah za deželni zbor. Ne sedi v deželnej dvorani živa duša, ki bi nas Slovencev le omenila. V tej nesreči in žalosti nas pa je tolažila misel in zavest, da so naši bratje na Štajerskem in Kranjskem tako slavno in sijajno zmagali. Dal posebno Vi bratje na Kranjskem, ki ste serce slovenskega telesa, ste postali naš up in naš ponos. Volili ste same rodoljube za svoje poslance in slava Vaša se razlega po vsem slovanskem svetu. Spet Vam je dana prilžnost, da svojej starej slavi in časti pridenete spet nove lovore. Pokažite vnovič, da ste politično omikani in ugodni in poslušajte pred vsem drugim ljubeznivi glas svojih znanih in zvedenih rodoljubov in pervakov. Volite si najpred za volilne može ali izbiralce samo take može, na ktere se morete zanašati. Verjemite, da se Vam bodo od vseh strani stavile overe in sitnosti, — treba bode tim bolj zanesljivih in značajnih mož. Ne bojte se nikogar in volite si ravno tiste korenjake, ki so Vam izvolili pri poslednjih volitvah samepoštene rodoljube in Vaše ime oslavili bote pred celim svetom. Presvitli cesar hoče še enkrat zaslišati pravi in resnični glas kranjske dežele. Pošljite v dež. zbor svoje stare poslance, do kterih stavite svoje zaupanje, njih glas bode prederl do prestola presvitlega cesarja, in slava bode zopet naša! — Sreča k sreči sili, to se zastran Madjarov kaj očitno poterjuje. Vse, kar njih serce poželjuje, vse jim gre srečno izpod rok. En milijon goldinarjev se jim je dovolil in še po celej casarovini so se razpisale zbirke, da se pomaga tistim pokrajinam na Ogerskem, ki so lani imele slabo letino. Tudi slovanski Čehi so vlani od vojske hudo terpeli, da se po nekterih krajih kaj slabo godi; pa od krepke in blage roke, ki bi jih izdatno podpirala, ne slišimo od nikoder. — Dvalizem že pomalja svoje rogove. Generalna komanda v Budimu je oklicala, da cela armada stoji le pod enim in istim poveljnikom, kar pa je Madjare hudo razkačilo, ker so si mislili napraviti svojo posebno armado. Še ne ve se prav, kako se bode ta klopčič razmotal. Tudi ogerski finančni minister je bil te dni na Dunaju, pa ni se mogel z našimi prav sporazumeti, ni nič opravil in tako se vernil v Pešto. Iz malega raste veliko in štrna se bolj in bolj zamotava. — Ravno tako je tudi na Hrvaškem, vse nekako vre in je vznemirjeno; iz Dunaja dohajajo Hrvatom ne ljubi ukazi, ogerski ministerski predsednik kliče znane madjarone v Pešto, da bi z njimi rešil hrvaško prašanje: vse to ne kaže dobro.

Iz Dolenjskega 8. marca. (Rojaki pozor!) Prevažna je novica, ktero naj na kratko in v naglici naznanim rojakom slovenskim na Kranjskem. **Počil je glas, da bodejo za prihodnje volitve v deželni zbor kranjski se vršile volitve izbiralcev ali volilnih mož v uradniških pisarnicah ali kancelijah,** namestu kakor doslej v občinah samih. Vsem rodoljubom po deželi dajem to na znanje, da se vedó po tem ravnati. Naj nikogar ne strašijo pota in hoje, kadar bode treba voliti volilne može, naj storijo vsi dolžnost svojo, in naj se, kolikor je mogoče, vdeležijo prevažne te volitve. Tudi naj gledajo posebno na to, da pošljejo značajne može k volitvi izbiralcev, take može, ki zamorejo dobro prevdariti položaj in ki se ne bodo dali preplašiti kakemu protivniku. Bolj ko kdaj treba nam je zdaj, da ostanemo stanovitni. Le po stanovitnosti bode zmaga zopet naša in sijajna. Zatorej pozor, dragi rojaki! Ne odrecite se svoje pravice in pojdite volit vsi, kadar bo treba, volite si stare zanesljive volilne može zopet, — namestu nezanesljivih, narodu nasprotnih pa si volite nove narodne volilne može.

Poslušajte glas Vam znanih rodoljubov in ne dajte se premotiti! Zaupajte tistim rodoljubom, kterim ste zaupali tako sijajno pred enim mesecem, oni Vas getovo ne bodo peljali na krivo pot! Zatorej zakličem še enkrat: **Rojaki, ostanimo stanovitni!**

Z Notranjskega. (Volimo narodne priporočane može!) Kranjski deželni zbor je razpušen, ali živi zopet kranjski deželni zbor, — to ste dve paroli, različni po pomeni, a peljajoči k eni in isti svrsi. Zato se mi čudno zdí, kako morejo tisti, ktere čaka zdaj drugi padeč — večja sramota — tistim „laudamus“ peti, ki jim k temu pomorejo.

Tedaj rojaci! le brez strahú ob tlá ž njimi, da vas gad ne piči, saj o takem piku imate pregovor, da ga ni več leka! Kdor se pa sedaj izneveri in ne glasuje za naše narodne može, jezik mu usahni! Kakor nekaj Kajna naj tudi on v domovini naši ne najde več mirú!

Možje, ktere imate voliti, so vam znani — do sedaj ne moremo dati nobenemu nezaupnice. Torej složno pa enoglasno volite po naših slovenskih časnikih priporočane nam kandidate.

Gorica 8. marca. * Dosedanji primorski namestnik baron Kellersperg se je pri svojem odhodu na Česko s silno uljudnim pismom poslovil od tukajšnjih Italijanov pa Nemcev!

Gorica. → (Par vprašanj.) Bral sem v 9. listu naše „Domovina“ neko prav dolgo obrambo, v kterej se njen vrednik nekako opravičuje s tem, da meni v svoji velikodušnosti vse mogoče reči v mavho meče. Ker ne maram na take neslane reči odgovarjati in tako „Slov.“ potrebnega prostora kratiti, stavljam za zdaj g. vredniku „D.“ le ta-le vprašanja: Ali je „Domovina“ kolkovana? Zakaj ni? Ali se ni obetalo več gospodom, da se ne bode „Wöchnerin“ program razposiljal? Po kateri poti se dobiva „Wienerzeitung“, „W. Abendpost“, „W. Journal?“ Prosimo, da naj bi se nam na to kaj ad rem odgovorilo!

Od Savine 1. marca. (Škofovi in škofovi!) — Nadškof Olomuški je svoji duhovščini priporočal, naj se pri volitvah v deželni zbor sploh za Čehe poteguje, ker so oni v vseh zadevah, tedaj tudi v cerkvenih, pravičniji, kakor liberalni Nemci, kterih mnogo je že davno vsó vero zavrglo. Nad tem se nemški listi se ve da strašno grozijo in jezijo; toda Slovani moramo veseli biti, da se še nahaja tak naroden nadškof. On je tudi svoji duhovščini prvi dovolil, da sme pisati matične bukve v českem jeziku. In to je prav in vro! — Prezvizišeni škof Djakovski, slavni Štrosmajer, je po vsem slovanskem svetu znan kot najiskrenejši prijatelj majke Slave, kot radodaren mecén za vse slovanskemu narodu koristne naprave. Še iz Rima, kjer je zdaj, pozdravil je vrle Slovence in jim srečo voščil za njih zmago pri volitvah. In to je prav in vro! — Krški škof, premilostivi g. Valentin Wiery, rojen Nemec, ki ima v svoji škofiji dve tretjini Nemcev, in le eno tretjino Slovencev, naučil se je vendar že davno prav izvrstno slovenskega jezika, je zmiraj bil prijatelj Slovencev in je še sedaj obema narodoma, ki jih ima v svoji škofiji, pravičen. Nikdar se ne sliši od njega, da bi kakega narodnega duhovnika preganjal. In to je prav in vro! — Kako pa drugi, škofovi ravnajo? Od ljubljanskega je znano, kako je z nekterimi korarji hotel ravnati. Toda slavni narodnjaki so hotli rajše svojo čast zgubiti, kakor zoper svoje prepričanje delati. Spoznali so v ponižnosti, da morajo svojemu škofu pokorni biti v cerkvenih, boguslužnih stvaréh, toda ne v političnih mislih, ne v narodnem čutji! In to je prav in vro! Škofovo obnašanje pa, ki je rojen Slovenec, ki ima skorej same Slovence v svoji škofiji, ni pravo, ni vro! — Lavantinski škof, tudi rojen Slovenec, ki ima v svoji škofiji razun majhne peščice Nemcev, tudi same čiste Slovence: on pa bi

nas Slovence menda najrajše zapodil v deveto deželo. Kot duhovni predstojnik svoje škofije je izvrsten pobožen mož, ne preoster, ne prekrotek, prijazen in postrežljiv gospod, da si ga ni želeli boljšega škofa; toda v narodnem oziru je strašen zoprnik slovensko-misleče duhovščine, in le nemščina mu je edino zveličanski raj. Vse se mora pri nas nemško pisati in predlagati, in še le v zadnjem ukaznem listu od 10. jan. t. l. je svoji duhovščini na novič naročil: „Die Sprache der Conferenz-Protokolle und Conferenz-Ansarbeitungen ist ausnahmslos die deutsche“. Bog mu blagoslovi! Kaj hoče s takimi ukazi doseči? Kaj z vednim predstavljanjem slovenskih kaplančkov? Oni se ve da morajo ubogati in storiti, kar jim škof ukaže; toda narodnih misli ljubezni do naroda slovenskega jim s tem ne bo iz srca spravil. Ako se en ali drugi duhoven kaj pregreši v narodnem oziru, že uradniki na to pazijo, ki so, kar to zadeva, le preveč natančni; škofom pa ne gre zoprnikom naših narodnih pravic pomagati! To ni prav in ni vro! S takim ravnanjem si škofovi ljubezen svoje duhovščine podkopujejo, kar bi se še posebno v sedanjih veri zopernih časih zgoditi ne smelo! Oni bi morali biti naši očetje, ne pa naši strahovalci! Naša duhovščina je enkrat skorej popolnoma narodna in bode ostala taka, naj jo tudi škofovi ali ministri preganjajo, vedno predstavljajo in črtijo! Že rajni naš Slomšek so nas učili, narodnega duha biti; prevzvišeni Štrosmajer in drugi veljavni narodnjaki cerkveni in posvetni nas še vedno v tem podučujejo; vsi nasprotniki nam tedaj tega duha ne bodo mogli vzeti! V cerkvenih rečéh smo njih pokorni služavniki in spoštujemo njih visoko čast in sveto posvečenje; toda v narodnem oziru je naša prava, — mi smo in ostanemo vedno vrli Slovenci!

Iz Ruš 6. marca. D. G. (Rana aleluja!) Znano je, kako nemška stranka po zmagi 2. t. m. o volitvi naših srenj za okrajno zastopništvo veselo alelujo prepeva. Napeli so Nemci vse žile in agitirali, kolikor je le mogoče bilo, da so spravili tiste možake v ta zastop, koje so oni priporočali. Dobro so se obnašali tudi zdaj Slovenci, pa znani sovražnik Slovencev, g. Seidel, ki je vodil volitve, priskerbel si je obilo agitatorjev, ki so naše kmete z dobrim, pa tudi s hudim pregovarjali, naj ne volijo samo tistih mož, ki so od slovenske stranke priporočeni, češ, da so preveč priprosti; — in s tem so toliko pridobili, da so glase razcepili, in je bilo treba v drugo, pa tudi še v tretje voliti; in tako so nam Nemce in nemškarje vsilili. „Mariborčanka“ zdaj prav strastno svoja umazana usta odpira in pripoveduje (v št. 27), da bi volitve za deželni zbor ne bile tako nepostavne (!), ako bi slovenski kmetje ne bili tako zabiti in bi bili poslušali one „Verfassungsfreunde, in pa „Centralwahl-Komitée“, ki so si za sveto dolžnost šteli, da so nam prave (!) kandidate priporočili ali bolje rečeno vsilili, se ve da le Nemce. — Tako se zdaj Nemci in nemškarji repenčijo, da ubogemu Slovincu še tega ne privoščijo, da bi smel prostovoljno svoje zastopnike voliti, tim manj kaj drugega početi.

Prepričani smo tudi, da so nam veliko bolj pravični ptujci, kakor domačini, kteri slovenski kruh jedó in zlahtno srago iz slovenskih goríc ližejo. Pomilovanja vredni so res nekteri, vsem dobro znani gospodje, ki so letos v štaj. dež. zboru sedeli, in stanjim naša poslanca dr. Vošnjak in dr. Dominkuš tako hudo v želodcu obtičala, da bi jim trebalo močnega zdravila, drugači se jim je bati hudega betega!

Prav huda in terda se povsod godi nam revnim Slovincem, pa stari prigovor pravi: „Kjer je največa sila, tam je roka božja mila!“ Zato ne gre obupati, pa tudi rok ne križem držati; boj je sicer hud, ali zmaga bo vesela, ako Bog da in sreča junaška!

Huje ko nas bodo napadali, bolje se bomo zavedali in jasneje spoznavali, kako nesramna je nemška kultura, ki drugega ne zna, ko mirnega Slovence dražiti in mu svete pravice kratiti. Bog pomagaj, da bi vrli Kranjci stanovitu ostali in pri volitvah zmagali! Srčnost velja!

Iz Gradca: 6. marca. Ni bilo ugodnejšega časa za psihologa ali dušoslovca, ki se peča s poznavanjem političnih značajev, nego zdaj, ki nam razkriva mišljenje in strasti mnogoverstnih strank. Federalistična stranka, kojoj zdaj najhujše tuge proté, derži se zvesto besed slavnega pesnika: „Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovincu ne gane“. Centralistična stranka je stara babica, ki rada včasih malo jezik brusi, pa se vsakega strašila zboji. Pri dvalistični stranki moramo ločiti Madjare od Nemcev. Čeravno se je prvim polna časa sreče nalila, kažejo vendar nekako še ono zmernost, ki je pri političnih dogodkih jako potrebna; pa tem varnejše morajo Hervatje in ogeški Slovani paziti, da jih zavihanci ne prekanijo. Najstrastnejša je pa ona stranka, ki se hvalisa, da je avtonomistična in ustavoljubna. To ji ne zadostuje, da se oni zbori, v kojih se je pravo prepričanje naroda izrekalo, samo razpusté in po silnem agitiranju zopet skličejo. Ona svetuje vladi, naj se kar naravnost po direktnih volitvah volijo državni poslanci, pa še nekaj, — kaj s tem meni, to dobro vemo. Slabe narave imajo šego, v absolutizmu pomoči iskati, ker si svoje kreposti niso sveste. Kaj jej je avtonomija, kaj ustava, to daje se ne samo po djanjih sprevideti, da jej je edino geslo hegemonija ali gospostvo črez druge narode. To geslo se je izrazilo očitno v Blagatinšekovih besedah: Taka naj bo Avstrija, v kojoj imajo Nemci gospostvo, ali pa nobena! Naj pa poskušajo, kar hočejo „ko stara lipa bomo stali, protivnika se nikdar bali!“ S trdnim zaupanjem se nadjamo, da bodo ne samo Čehi in Moravani, ampak tudi naši verli Kranjci pokazali, da so mož-beseda in da jim je res mar za svoje pravice s tem, da volijo zopet one zastopnike, kterim so letos že enkrat tako slavno dali zaupanje. Tudi sila nas ne straši; in ko bi z najkričnejšim orodjem kje protinaravno večino za se pridobili, zatreti se ne damo več. Preživeli smo Kavnica, Meterniha, Bacha, Šmerlinga, tudi noben drug nas ne bode na žlici vode popil. Se ve da moramo biti noč in dan na straži! Iz vsake majhne koreninčice ptujega upljiva lahko zraste velik hrast, ki druga drevesa v rasti in razcvetu ovira ali jih celo zaduši. Okrajna zastopstva se ne smejo prezirati. Od ontod se našemu napredku lahko kaka vplete. Le poglejmo, kako se napenjajo naši protivniki, svoje priveržence v zastopstva spraviti na spodnjem Štajerskem; in z žalostnim srcem moramo priznati, da ne brez vspeha. K mariborski volitvi so celo Blagatinška, Flecka, Langerja, Wanischa pozvali ondotni slavofagi, da jim pomagajo omiti madež, ki je sirote pri volitvi dež. poslancev doletel. „Tagespošta“ nam že ve povedati, da so 30 Nemcev in 10 Slovencev zbrali; o zadnjih pa pravi, da se bodo za nemškutarijo poganjali, kar težko verjamemo, če so tisti volivci, ki so se 20. jan. tako hrabro obnašali, volitve se vdeleževali. Takih veš ni med mariborskimi Slovenci!

V današnji „Tagespošti“ beremo vodni članek z napisom: „Der nationale Klerus und die Wahlagitation“. Z medenimi besedami razsaja zoper agitacije duhovnov pri volitvah. Nikakor bi se ne zmenili za njeno natolcevanje; pa v tem popisu se take debele nahajajo, da bi se ustrašili, ko ne bi poznali naše vrle duhovščine in na drugi strani malovednosti ovega lista. Kje zamore tisti pisun dokazati, da se javno pridiga zoper nemštvo? Kje je tisti kaplan in kdo

je po imenu, o katerem govori? S tem se ne žali samo naša duhovščina, temuč tudi naš narod. Ali mar on misli, da je narod tako zaslepljen? Vsak reven kmet bi se smejal, ko bi mu kdo pri pridigi pravil, da Bog le na slovensko molitev gleda! Mi mu hočemo povedati, zakaj ima ena beseda naših duhovnov več upliva nego dolgi govori nemškutarjev: Duhovni so zmirom za narod stali in se za njegov blagor poganjali, nemškutarji ga pa tlačijo in sleparijo, kedar koli je mogoče! Take svobode, ktero nam „Tagespošta“ obeča, take mi nočemo! Kaj je njej svoboda, to vidimo zdaj, ko svetuje vladi, da se mora posilstvo še bolj razširiti. Z njeno vednostjo in kulturo naj gre rakom žvižgat. Mi bomo že na svojih nogah dospeli do prave vednosti, ni nam, treba še nemškega posilstva!

Ptuje dežele.

Italija. Garibaldi je te dni po beneških mestih sprejeman bil, kakor kak kralj. Govoril pa je in ljudstvo vnel zoper vlado in duhovstvo sploh.

Rusija. Veliki knez Konstantin je pri ondanjem banketu v Sevastopolu junaškim Grkom napil ter jim srečo voščil, zato ker so bili edini v krimski vojski, ki so Rusom pomagali.

Francoska. Časnikar Emil Girardin dela zdaj Napoleonu sive lasé, zato ker je v svojem časniku „Liberté“ zoper njega in njegovo vlado pisal, kar je Francozom se ve da zelo po volji. Obsojen pa je bil, da mora plačati 5000 lir kazni. Napoleonova zvezda se zmiraj bolj temni!

Srbija. „Svetovid“ se čudi, kdo da je turški vladi nasvetoval, da mora toliko za trdnjave od Srbov zahtevati. S Turkom se ne gre več pogovarjati, ampak predložiti se mu mora kratek rok, da menjico (Wechsel) v treh dneh izplača!

Turčija. Nji gre slabo, vsak dan slabši. Bržkone ne bo pomagalo nobeno diplomatsko zdravilo več, kakor so obljube — na popirju in druga taka pisma. Krščanski narodi hočejo svobodni biti in ne več nesramni in kruti turški jarm nositi! Rus jim gre že dobro na róko, in od drugod prihaja in bode še prihajala pomoč. — Na Kandiji so zgubili Turki več ko 14.000 mož! Vojska je še, po družih krajih pa se še organizuje.

Razne novice.

* Od narodnega volilnega odbora v Ljubljano se priporoča za Kranj in Loko gosp. Leopold Jugovic, trgovec v Kranju, za kandidata.

* G. dr. Tonkli, deželni poslanec in odbornik v gorškem dež. zboru, naznanja v posebnem listu, ki je v slovenskem, laškem in nemškem jeziku pisan, da je zdaj postal advokat v Gorici in da ima svojo pisarnico v hiši g. Fajfarja na Kornu šte. 250 v prvem nadstropju.

* Dobili smo 1. broj „Pučkega prijatelja“ iz Varaždina in moramo reči, da je kaj lepo tiskan, da ima dosti zanimive in podučne tvarine in da imamo kaj dobrega od njega pričakovati. Zatorej ga „Slov.“ srčno priporoča vsem tistim Slovincem, ki so kos hrvaškemu jeziku ali pa se ga hočejo privaditi. Izhaja pa vsaki četrtek in velja za pol leta 1 gld. 50kr.

* Oktoberska diploma je tedaj — pokopana! Njih Veličanstvo je namreč blagovolilo imenovati grofa Taaffe-a za vodnika (ministra?) „notranjih zadev“, pl. Becke-a pa za finančnega ministra. Tudi se bo z nova ustanovilo ministerstvo za uk in bogočastje. Cislajtanija bo po takem kmalo gotova! — Tudi je česki ces. kr. namestnik, grof Rothkirch-Panthen penzioniran in na njegovo mesto postavljen že napovedani tržaški namestnik baron Kellersperg.

Semnji na Slovenskem.

(od 15. do 31. marca).

Na Kranjskem: Na Igu 20., na Krškem 18., v Loki 17., v Lukovci v brdskem okraju 26., v Mengšu 17., v Metliki v torek po sv. Jožefu (26.), v Mirni peči 20., v Motniku 3. pond. v postu (25.), v Tržiču 18., v Višnjigori v pond. po kvat. nedelji (18. — zadnjič pomota), v Žiréh sredpostno sredo (27.)

Na Štajerskem: Pri sv. Barbari 20., na Bistrici slov. 27., v Celju sredpostno sredo (27.), v Cmureku 16., pri Novi Štifti 18., Podčetrtnkom 16., v Rogatcu 21., v slov. Gradcu 4. saboto v postu, v Švičini v marib. okr. 26., na Teharjih 26., v Vitanju sredpostno sredo (27.)

Na Koroškem: V zgornjem Dravbergu sredpostni petek (29.), v Grebinju v pond. po sv. Jožefu (25.), v Velikovcu 27., na zgornji Beli 3. pond. v postu (25.)

Na Primorskem: V Ogleju 26. do 28., v Bolcu 20. in 21., v Gorici 16. (8 dni), v Gradski 25., v Komnu 20., v Tržiču ali Monfalkonu 20. marca.

Prazne službe.

Ustanova ali štiftenga od 315 gld. v tako imenovanem Pazmanišću na Dunaju do 31. marca pri vseučilišnji konzistoriji, — inženirska ustanova v c. kr. inženirski akademiji za oficirske sinove do 15. junija pri c. kr. inženirskem odboru; — oficijalska sl. pri deželni denarnici v Pragi (735 gld.) do dež. fin. vodstva v Pragi; — profesorska (750 gld. in vsako 10. leto 200 gld.) do 20. marca pri občinskem oskrbništvu v Ljubnem (Leoben) na Štajerskem; — jetničarska pri okrožni sodnji v Pisku (262 gld. 50 kr.) do 14. marca; ustanova za oficirske sirote od grofinje Izabelle della Croce do 20. marca pri dotičnih nadomestno-okrajnih ali plackomandah. Služba okrajnega zdravnika v Ogleju (420 gld.) do 31. marca.

Očitne dražbe.

Na Koroškem: Mentova kmetija v Ladein-u, c. 1320 gld. in Kulmova c. 8000 gld., dr. 11. marca, 10. apr. in 11. maja pri okr. g. v št. Vidu; — Hadriceva kmetija na Dobravi, c. 1758 gld., dr. 15. marca, 12. aprila in 17. maja od 10—12 dop. pri okr. gosp. v Borovljah; — deželno-knjižna grajščina Neuprieseneg v št. Mohoru, c. 4500 gld., dr. 29. apr. in 24. maja ob 11. dop. pri okr. sodnji v Celovcu; — Kočeva kmetija v Duljah nad Vrbo, c. 8084 gld., dr. 30. marca, 30. apr. in 1. junija ob 11. dop. pri okr. gosp. v Rožeku.

Na Kranjskem: Deželno-knjižna Umerhoferjeva grajščina v Gotni vasi, c. 4985 gld., dr. 15. marca, 12. aprila in 10. maja od 9—12 dop. pri okr. sodnji v Novem mestu; — kajža z vrtom in 1 njiivo v Begnah, c. 302 — 130 gld., dr. 25. marca, 25. apr. in 25. maja ob 9. dop. pri okr. gosp. v Kamniku; — kmetija v Dobenu, c. 1211 gld., dr. 2. apr., 2. maja in 2. jun. ob 9. dop. pri okr. gosp. v Kamniku; — kmetija z vso potreščino v Matenji vasi, 1722 gld., dr. 13. marca, 13. apr. in 14. maja ob 9. dop. pri okr. gosposki v Postojni.

Na Štajerskem: Sporejjeva kmetija v Rogatcu, c. 1690 gld., dr. 26. marca, 24. apr. in 23. maja ob 11. dop. pri okr. sodn. v Celju; kmetija v vel. Hartmansdorfu, c. 500 gld., dr. 22. marca, 22. apr. in 23. maja ob 10. dop. in sicer prvi dve v Firstenfeldu, 3. pana do mu; — Greinerjevo posestvo v Švarceneggu c. 385 550 gld., dr. 29. marca, 26. apr. in 31. maja ob 11. dop. pri okr. gosp. v Vildonu; — hiša v Gradcu (Schönaugasse), c. 2580 gld., dr. 23. marca, 27. apr. in 25. maja ob 11. dop. pri okr. sodn. v Gradcu; — kmetija s potreščino v Algersdorfu, c. 3546 gld., dr. 26. marca in 29. apr. od 9 — 12 dop. v Algersdorfu, okr. sodn. v Gradcu.

Loterija.

6. marca:

Trst: 24 73 65 4 80.

Prihoduje srečkanje je 16. marca 1867.

Dunajska borska 11. marca 1867.

5% metalike	60.60
5% nacional	70.50
1860 derž. posoj	88.20
Bankine akcije	739.—
Kreditne	187.70
London	127.60
Novi zlati	6.01 ¹⁰ / ₁₀₀
Srebro	125.50